

۱۹۲۶:۱

تريك ليك نينك يولى

كاشغر شھرىدە سوتيان فوينك تانك نينك
باسمە خانەسىدە باسىلدى

مىلادى مىسح نينك ۱۹۲۶ نجى يىلدا

Swedish Mission Press, Kashgar.

1926.

— ﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾ —

چونکه همه سی کناه قلیب خدانینک عزتیدین محروم قالدی.
(روما ۳ : ۲۳ .)

خدای تعالی نینک عادل و پاک ایکانی نی و
کناه نی یمان کورادورغانی نی همه میز بیلور میز هم
اقرار قیلور میز . بو حقیقت نی بیلادورغان و اقرار
قیلادورغان کشی لار کا کلا دورغان سوزلار نی
پتور میز .

واحد خداغه قایل بولغانلار خدانینک الیددا
هر ادم نینک کناه کارلیقی نی هم بیلورلار . بعضیلار

كناھنى اقرار قىلماق ثواب ايش دور دىب خيال
قىلغان اوچون تىل لارى بىلان ھمىشە توبە توبە
دىرلارلىكن راست كونكل بىلان كناھ دىن يانماسلار.

عاقىل آدم اوز احوالىنى بىلماك اوچون ھەر

ايش نىنك راستلىقنى ايستاي دور اما نادان آدم

قرا نكغولوقدا يعنى غافل لىقدا تورماقنى خواھلايدور

مونىنك آخرى چونك ضرر بولوب چىقادور. مثلاً

بر سودا كر اوزى نىنك قرضىنى بىلكاندە بار

يوقىنى حساب قىلماسە ھم اوزىكا ھم بولك

آدم لارغە ناحقلىق قىلغان بولور و پات فرصتدە

يىقىلىپ خلق نىنك اليدا اوغرى و كاذب دىك

كورونوب قالور.

شونداغ ھم بر آدم خدا نىنك اليدا اوزى

نىنك عاصى و كناھ كارلىقنى بىلكاندە بو توغرادا

هیچ فکر قیلماسه اول آدم نینک احوالی
 مذکور سودا کرنینک احوالیغه اوخشایدور. بو
 کشی اوزینی و بولک آدم لارنی الداغان بولور.
 لیکن خدای تعالی نی الدایالماس. وشبو آدم خداغه
 یانماسه آخردا البته هلاک بولور.

هر کیم بو دنیا دا اوز توغراسیدا و خدا
 توغراسیدا راستلیق نی تاپای دیسه تاپالور. انینک
 بو ایستاما کی اول عالم ده بهشت کا کیرماکیکا
 سبب بولور. مونینک اوچون اولقی سوزیمیز شول که
 خدا نینک الیدایا ییز کنه کارمو یا پاک دور میزمو
 دیب تحقیق لاب کورالی.

البته ییزلار خدا نینک همه بیوروقلارینی
 بیلماسمیز لیکن سوالیمیز شول دور: خدا نینک
 بیوروقلاریدین ییلکایمیزنی بجا کلتوردوک مو.

ھېچ كىم خدانىڭ ھەمە بىوروقلارنىنى ئۆل ھىروم
 دىن تارتىپ بو وقتىچە بجا كىتور دوم دىب ايتالماس.
 احتمال كە بر بىوروقى نى توتوب قالغانلارنى
 توتالماي قالدى.

خالق آدم غە عالمداكى اوزى يراتقان عجائب
 و غرائب نرسەلارنى كوركالى و حكمتىكا ذهن
 قويوب پروردكارىنى تونوماق اوچون كوركالى كوز
 رىب دورلىكن آدم بو كوزنى قانچە كىناھلار غە سبب
 قىلدى. مناسىن شەھوت كوزونىڭ بىرلە نا محرم كا
 نظر قىلما دىنك مو و ھەمسايەلارنىڭ نىنك اوى
 لارىكا كرىپ پىل مال لارنى كوركاندە منىنك كى
 بولسە ايردى دىب حسد قىلما دىنك مو.

الله تعالى آدم غە يىخشى سوزلارنى انكلاپ
 اوركانسون دىب قولاق بىر بىر دور. اما اول غىبت

شکایت و ناپاک افسانه سوزلار کا قولاق سالادور.
الله حیات غه ضرور بولغان نرسه لار دین بهر مند
بولوب ضرر قیلادور غان دین ساقلا عاقی او چون
تاتیماق و بوراماق قوتلارینی بریب دور. حیواناتغه
قایلا سانک اولار بدنکا ضرر قیلادور غان اولارنی
یمای فائده قیلادور غان اولارنی برلار. لیکن آدم
بو توغرا دا اولار دین فهم سزلیق قیلادور. خالق
برکان اوبدان قوتلارنی شیطان نینک یول لاریغه
صرف قیلیب ضایع قیلادور و بدنکا ضرر قیلادور
غان نرسه لارنی خواهش قیلیب یب ایچادور.
مثلاً عرق و شراب ایچادور افیون و نشه چیمکادور.
بو یمان ایشلار کناه ایما سمو؟ مونداغ یمان
عادتلار کا مبتلا بولغان کشیلار تولا وقت اهل
عیالی نینک رزق روزانه سی نی و کیادور غان

لباسلارنى سايىپ پلىنى شونداغ حرام ايشلارغە
صرف قىلورلار.

پروردكار لذت بيلان المنى فرق قىلماقنى
اوچون برقوت بركان دور. ليكن آدمانى يمان طريقه ده
ايشلا تيب هر بر مردار ايشقه صرف قىلدى مثلاً
زنا و بچه باز باسقونچەلىق و شولارغە اوخشە
باشقه كناهلارغە مبتلا بولوب دور. احتمال كه سن
من شونداغ كناهلارنى قىلماغان من دير سن اما
اكر سن ظاهر دا كناه قىلماغان بولسانك هم
وقتىنك نى فاسد خيال لار برله اوتكازكانىنك
اوچون خدانىنك اليدا كناه كار دور سن.

خداى تعالى ادم كا اوزىكا حمد ثنا ايتماق و
فائدهلىق و يخشى سوزلارنى قىلماق اوچون تىل
برىب دور. اما تىل قانچە كناهلارغە سبب بولوب

دور. اكر سن كچىك بلالار نىنك سوزلار يكا و
 يكىت لار نىنك غزل لار يكا و خلق نىنك كفت
 كلامىغه قولاق سالسانك و مشرب لار كا و
 سوراق خانه لار غه و بازار لار غه و مزار لار غه و
 خاتون و قىزلار نىنك مجلس لار يكا كىرىب اولار
 نىنك سوزلاشكانى نى انكلاسانك آدم لار نىنك
 بربرىنى هر قسم يمان و اچىغ سوزلار بىلان
 تىلايدور غانى نى و نا مشروع غزل لار او قويدور
 غانى نى و غىبت و شكائيت و فتنه انكىز و بوزوق
 سوزنى قىلىشدين توختا مايدور غانى نى بياور سن.
 اول وقت خدای تعالى نىنك حاضر ناظر ايكانى نى
 و هر سوز بولسه انكلايدور غانى نى يادىنك غه كاتور
 سانك شونداغ تىل نىنك كىناه لارى سنكاروشن
 بولور. سن اوز تىل نىنك نى پا كىزه ساقلادىنك مو؟

خداى تعالى آدم لارغە اوزىكا و برىرىكا خدمت
قىلماق و يىخشى يول لارغە مانىماق اوچون قول و
پوت برب دور ليكن تولا وقت آدم قول لارى
برله زيانلىق ايشلارنى قىلدى و پوتلارى برله يمان
يول لارغە كىردى .

الله تعالى آدم لارغە يىخشى و يمان ايشلارنى
فرق قىلماق و خدا نىك يوليغە ايشلا تماكى اوچون
عقل برىكان دور ليكن تولا وقت آدم لار عقلنى
شىطان نىك يوليغە صرف قىلىپ برىرىكا ضرر و
زحمت يتكوزماك اوچون حيله قىلغالى ايشلاتتى .
پروردكار عالم آدم غە يىخشى نرسە لارنى ياديدا
ساقلايدورغان خاصيتنى برب دور . ليكن اول
تولا وقت يىخشى و ثواب ايشنى ياديدا توتماق
يمان و پاسكەنە نرسە لارنى ياديدا ساقلا .

ربّ تعالی آدم غه کونکل بریب دور. اول
 خدا نینک او بی دور مونداغ مقدس جای نی هر بر ناپاک
 لیق دین پاکیزه تو تماق لازم ایردی اما اول میخشی
 و ثواب ایشلار نی کوروب او قوب یادی دا سا قلامای
 بلکه هر قسم ناپاک فکر لار و نجس خیال لار
 بیلان تولدوردی. بو سوز لار کا قایل اساق معلوم
 بولور که خدای تعالی انسانه تولا اولوغ نعمت لار
 عطا قیلیب دور یعنی کور کالی کوز و ایشیتکالی
 قولاق و بورا غالی بورون و سوز لا کالی اغیز و
 تاتیغالی تیل و خیر احسان قیلغالی قول مانکغالی
 پوت فهم قیلغالی عقل و یاد الغالی قوت و هر بر
 او بدان ایش نی سا قلا غالی کونکل بریب دور. لیکن
 بیز ایمدی قایل اساق انسان خدای تعالی نینک عطا
 لارینی و نعمت لارینی ضایع قیلیب اولار نی شیطان

نېنك يول لارىغە صرف قىلىپ چونك كىناھ كار
بولغانى نى كورورمىز.

◉ باطن داكى كىناھ لار ◉

قتل قىلماق و زنا قىلماق و اوغورلوق و اتا
اناسىغە آزار برماك و يتىم لار كا بى وجه ظلم جبر
قىلماق و آدم لار نېنك پل مالى نى ناحق الماق
بولار نېنك همەسى خدا نېنك اليدا چونك كىناھ
ايكانى نى هر آدم بىلادور. بت پرست لار هم
بولار نى چونك كىناھ بىلادور لار ليكن
آدم لار انچه يمان كورمايدورغان باشقه كىناھ لار
هم بار دور مثلاً دنيانى دوست توتماق و
تكبرلوك و غيبت و اچىغلانماق. اما خداى
تعالى نېنك اليدا اولار هم اغير كىناھ دور لار.

خدای تعالی پل مال اوی تعلوقات لباس و
 رزق روزانه برکان. لیکن آدم اولارغه قناعت
 قیلمای دنیاغه حریصلیق قیلیب کیچه کوندوز
 برنی ایکی قیلسام ایکی نی اوج قیلسام دیکان خیال
 فاسد برله وقتی نی اوتکوزور. دنیا جمع قیلماق
 اوچون ایشلارینک نی مکر و حيله بیلان قیلیب
 تول خاتون و یتیم بلالارنیک مالی نی ناحق الیب
 کمبغل و عاجزلارغه ظلم و جبر قیلیب ایشلا
 کانلارینک پل و طعام لارینی آز پریم اوز
 مالینک نی تولا قیلغالی سعی قیلورسن. اوتکان
 اولوغلار ایتیپ دورلارکه «دنیانی دوست
 توتماغلیق همه یمانلیق نینک یلایزی دور»
 سن دنیانی دوست توتارسن مو؟ کمبغل آدم لار
 ایتورلارکه بوسوز دنیا دار آدم غه موافق کمال دور

لیکن بیلماسلار که فقیر و کسبل لار نینگ اراسیدا
 دنیاغه نهایت حریص آدم لار هم بار دورلار .
 اوتکان زمانده کیر یویسورغان بر خاتون بار ایردی .
 اول قرا پل نی یغیب کموش پلغه تیکیشتی . و
 کموش پل نی یغیب التون پلغه تیکیشتی . اول
 تنکلیکده و اغیر ایشلارده عمرینی اوتکوزوب
 ایکی کیچک خالتهدا التون یغیب اوزی اصلا
 خراجت قیلمای ساقلار ایردی . بر کون اول
 خاتون کسل بولوب التون نی تکیه سی نینگ تکیده
 قویوب یاتی . کسل اغیر لاشقاندا اول ایکی خالته
 التون نی ایکی قولیغه الیب محکم توتوب یاتی .
 جاننی حلقومیغه یتکانده هم التون نی قویوب
 برمادی بلکه تنخی محکم راک توتقان اوچون تیرناق
 لاری الاقانی نینگ کوشتیغه اوتوب کتی . شول

حالت ده جانی چیتتی . بولك آدم قول لارینی
 سیندوروپ التوننی الدی . منا کورونك کمبئل
 آدم لارینیک بعضی سی هم دنیانی شونچه
 دوست توتادور .

تکبر لوك ایکی خیل دور . بری اول که آدم
 اوزینی چونك توتوب خلق عالم اراسیدا عزتلیک
 و حرمتلیک بولماق نی و پای بولوب شهرت
 تاپماق نی ایستایدور . وینه بری اول که خلق
 نینك اراسیدا اوزینی دیندار کورساتماک اوچون
 ریا برله طاعت و عبادت کا مشغول بولور . اما
 کونکلی خدادین یراق دور . مونداغ آدم رانده
 درکاه دور .

حسد قیلغوچی آدم همسایه لارینه بر فائده لیق
 ایش بولغانی نی کورسه ظاهریدا یخشی کور کاندیک

تورسە ايچىدە يمان كورادور. اكر همسايەلار يىغە
 بر شىكستەلىك بولسە دليدا اوبدان كورادور. حسد
 دىكان شيطان نىنك بر صفتى دور. حكايت دە
 كليپ دور كە حضرت موسى نىنك زمانەلار يىدە
 بر فقير نىنك بر كلەسى بار ايردى. بر كونى اول
 كلە اولدى. اول كمبغل حضرت موسى نىنك
 الدىغە كليپ ايتى خدا نىك پىغمبرى سن هر قانداغ
 دعا قىلسانك الله تعالى نىنك اجابت قىلادور غانىنى
 بىلورمىز. دعا قىلغىل خداى تعالى منكا بر كلە
 بر كاي ديدى. حضرت موسى دعا قىلور من خداى
 تعالى سنكا بر كلە و همسايەنك غە ايكي كلە بر كاي
 ديدى. اول آدم همسايەسى نىنك ايكي كلەسى
 بولماق يىغە حسد قىلىپ منكا كلە تىلاب بر مانك
 دىب كتى. منا حسد قىلغوچى آدم نىنك ايچى

شونداغ تار دور.

بر بریکا اچینغلانماق و دوشمنچیلیک قیلماق
 تولا آدم لار نینک کونکلی نی خراب قیلا دور. سن
 همسایه لار ینکغه کینه عداوت ساقلامای ملا یلیق
 برله ایش قیلسانک و انتقام ایستامای محبت
 کورساتسانک تولا ینخشی بولور ایردی اگر سن
 همیشه دوشمنچیلیک قیلیب اچیغ نی کونکلو نکرده
 ساقلاسانک البته خدانینک حضوریده چونک کناه
 کار بولور سن.

تولا آدم لار بت پرست لار نی یمان کوروب
 بیز الحمد لله مسلمان دور میزدیب ماختانورلار.
 لیکن اولار نینک اوزلاری قیلغان ایشلاری بت
 پرست لار نینک کی دیک دور. شونداغ بولماسه
 بو یورتدا جادو کر و رمال پری خوان و جن کش

و یدچی و دعاخوان دیکانلار نمه ایش
قیلور؟ مناسن هر ایشدا خداغه توکل قیلماي
اویونکده بر حادثه بولسه باطل ایش قیلغوچیلار
نینک الدیغه بارورسن. ایشلاریمنی روست
قیلامن ديب جادو کرلارکا بارورسن. اوزونککا
یا که اهل عیالینک نینک بریکا برکسل عارض
بولسه الله تعالی نینک اوزیکا ساغینمای پری خوانغه
باریب پری اوینا تغال قوپارسن. موینک بیلان
بولماسه عزایم او قوتورمن و چومکش قیلدورورمن
ینه نه قیلورمن ديب بیهوده ایشلارنی قیلور
سن و ینه منی قرا باسماسون کوز تکماسون و یا
دیو پری اثر ضرب یتکوزماسون ديب دعاخوان
لار نینک الدیغه باریب شکل تعویذ قیلدوروب
بوینونکغه اسارسن. بعضی قوشلار نینک و

حیوانلار نینگ تیرناققلارینی توك پرلارینی مونداغ
 خاصیتی باردور دیگان باطل اعتقادلار بیلان
 ایکین ایاغلارینکغه تیکیب آلورسن. آسمان دین
 قار یامغور تولاراق یاغسه فلان یدچی یاغدوروب
 دور دیرسن. مبادا یاغین بولمای قالسه بیز زراعت
 قیلامادوق یاغین یاغدوروب برکیل دیب یدچی
 نینگ الدیغه بارورسن. مونداغ ایشلار نینگ
 همهسی بت پرست لیک نینگ ایشی دور چونکه
 انداغ باطل ایشلار خدانی تونوماغان و اینک
 قدر تیکما پوتماکان دین بولادور. شونداغ باطل
 ایشلارنی قیلغان آدم خدانینگ الیدا چونک
 کناه کار ایماسمو؟

احتمال من ایتورسن که خداغه شکر بو کناه
 لار نینگ همهسی نی من قیلما دیم. برنچه کناه

قىلغان بولسام ھىم بو كىناھلار ىم نىنك بدلىدە
چونك ثواب ايشلارنى قىلدىم. خدای تعالى منى
دوزخقە سزاوار قىلماس.

اولوم كا توختاتىلغان بركشى خداغە شكر من
اوغرى و قراقچى و زنا قىلغۇچى ايماس من دىب
ايتسە سن انكا تعجب قىلماس سن مو؟ ايتماس سن
موكه ايمدى شو سنكا نە فائىدە قىلور. اكر بر
كشى شريعت نىنك تولاراق حكم لارنى توتسە
ھىم بارچەسىنى توتماغان اوچون اولوم كا سزاوار
بولور. پس اكر سن خداينىنك بر نچە امرىنى
بجا كاتورماسانك باشقەلارنى توتقانينك نىنك
نە فائىدەسى بولور چونكه خداينىنك الديدائىنە
كىناھكار دور سن.

مثلاً بر باغ ايكاسى باغباننى قىچقىرىپ

بو باغقه سن حاضرليق قىلىپ يرني چاناپ قىغ
 قويوب كوچت ساليپ كل تريب سوغارغىل اما
 يات آدم لارني كير كوزما كىل مالغه يدورما كىل
 اوت باسيپ كتماسون قوروتلار كل و درختلارني
 يماسون ديب ايتيب بولك يورتغه كتسه يايىپ
 كلكانده باغني قوروق و ميوه سز كورسه البته
 خفه بولور. بو باغبانني تفتيش قىلىپ باقسه اول
 خواجه سي لينك نهى قىلغان ايشلاري بيلان
 وقتي ني اوتكوزوب دور. يات آدم لارني توساب
 حيوانلارني قوغلاب اوت خس لاريني يولوب
 قوروتلارني تريب تولا ايشلارني قىلىپ دور.
 ليكن نهى قىلغان لاريني چينك توتامن ديب بيور
 غان ايشلاريني قىلغالى هيچ فرصت تاپماغان اوچون
 باغ تمام قوروب ميوه سز قالپ دور. پس انينك

قىلغان ھەمە ايشلارى ضايع بولوب دور. خدا نىنك
 بيورغان ايشلاريني قىلماي قويوب نهى قىلغان
 لاريني توتساق احواليميز شونداغ بولور. و خداى
 تعالى بيزنى حساب قىلغان وقتدا حصول سز و
 ميوه سز بولورميز.

حضرت لوط نىنك زمانىداكى بر طائفه خلق
 لوطه لىق قىلدى. بو كناه نىنك شوملو قىدىن خداى
 تعالى نىنك حكىمى برله آسماندىن اوت ياغىب اول
 خلق نى كويدوروب هلاك قىلدى. البته اولار
 نىنك اراسىدا بيزلار لوطه لىق قىلمادوق باشقه
 كناه صادر بولسه بولغان دور دىب كونكلىده خيال
 قىلادورغان كشىلار هم بار ايردى ليكن اولار
 هم لوطه لىق قىلغوچىلار بىلان قوشولوب هلاك
 بولدىلار. سن اوزونك نى بواك آدم لار بىلان

تَنَك توتوب اوزونك نى اولاردىن صالح راق
 كورورسن. اما موندىن سنكائمه فائده بولور چونكه
 همان خداى تعالى نىنك الدىدا عاصى دورسن. پس
 سن اوتكان ثواب ايشلاريم قىلغان كناهلاريم
 نىنك بدلده بولور دىب اميد قىلورسن. بو خيال
 بىلماسلىك و نادانلىق دىر. اميدىم باركه بر
 نچه تمثيل كاتوروب مونى هم سنكا اوقتورورمن
 مثلاً بر بلا اتاسيغه بر هفته يخشى خدمت قىلسه
 ينه بر هفته يمانلىق قىلىپ يورسه اول بر هفته
 قىلغان يخشىلىقى ينه بر هفته داكى يمانلىقىغه بدل
 بولورمو؟ بر آدم بر يامبونى قىتيرلارغه صدقه
 قىلىپ بريب اوزى بر يامبو اوغورلاب السه
 صدقه قىلىپ بر كان بر يامبونىنك ثوابى اوغورلاغان
 بر يامبونىنك كناهىغه بدل بولورمو؟ اكر بر

خاتون ایرى نىنك قاشیدا بر يل يىخشى و تىنج
 توروب يىنە بر يلى بولك آدم يىلان نا مشروع
 ايش قىلسە ایرى نىنك قاشیدا بر يل يىخشى
 تورغانى قىلغان يمانلىقىغە بدل بولورمو؟ يىنە بر
 كىشى اون ادمنى اوتىدىن يا سودىن يا كە باشقە
 ھلاك قىلادورغان حادثەدىن قوتقازىب اليب
 اندىن اون كىشىنى اولتورسە ايلكارى قىلغان
 ثوابى انكا بدل بولورمو؟ فكر قىلورمن كە البتە
 يوق ھركىز بولماس دىب جواب برورسن . خدای
 تعالى غە ثوابلىق قىلدىم دىكان ايشلارنىنك
 كىناھلارنىنك نىنك بدلىدە قبول قىلىنمايدور . بىز
 يوقارى پتولكان سوزلاردە كوردوك كە انسان
 كىناھكاردور چونكە خدای تعالى نىنك ھمە
 بىورغان ايشلارنىنك بجا كىتورماب دور .

هر بر آدم اوز کونکلی نی تفتیش قیلمسه
 خدای تعالی نینک الیددا اغیر کناه کار و جهنم کا
 لایق سزاوار ایکانی نی کورادور چونکه عادل
 پاک و مقدس واحد خدانینک الیددا کناه نینک
 نجاستیکا آلوده بواغان آدم تورالماس.

❖ شریعت ❖

ایکنجی سوزیمیز شو دور که خدای تعالی
 بنده لاریکا کناه دین قوتولماق اوچون بر نجات
 نینک یولی نی بریب دور مو دیب کورالی خدای
 تعالی شریعت نینک یولی نی بیزلار کا کورساتیب
 ایتقان دور که حکم لارینی توتقان کشی تیریك قالور.
 شریعت نینک ایکی قسم بیوروقی بار دور برینی
 امر برینی نهی دیرلار. شریعت نی توتقان کشیکا

خدا بو دنيادا و آخرتده برکت و عده قىلىپ دور
و شريعتنى توتماغان آدم لار بو دنيادا و آخرتده
ابدالابد لعنت كا گرفتار بولور ديب دور.

هر آدم اوز خيالىدا من خداينىك شريعتىنى
توتالور من ديب ايتادور. اكر توتالاسانك نمه
اوچون بو وقتغچه ليق همه حكم لارىنى بجا
كلتورمادينك؟ موندن كين هر وقت خداينىك امر
لارىنى توتقىل. باشقه عبارت بيلان ايتساق
كونكلونىك نينىك يخشىلىقغچه كواه ليق برادورغان
هر نرسه نى قىلغىل. ايمدى سنكا خداى تعالى نينىك
شريعتمدين اوچ امرنى كورساتورمىز. برنجى امر
بودور خداوند خدايمىز واحد خداوند دور پس
خداوند خداينىك نى تمام كونكلونىك برله و تمام
جانينىك برله و تمام قوتينىك برله دوست توتقىل «

(تثنيه ۶ : ۴-۵). سن بو امرنى اوقوب كور كاندا
 عقلينك و انصافينك سنكا ايتور بو يىخشى و
 راست سوز دور. چونكه خداى تعالى سن توغولغاندين
 تارتىب بو وقت غچه قانچه نعمت لارنى
 سنكا بريب دور. پس سنینك انى دوست تو تماقینك
 ضرور دور. بو دم غچه سن الله تعالى دین قورقتونك
 موندین کین هم اول پروردگار عیزنى کونکلوونك
 برله و جانینك برله و قوتینك برله دوست توتقیل.
 ایکنجی امر بودور «همسایه نك نى اوزونك
 ديك دوست توتقیل» (لاویلار ۱۹ : ۱۸) عقل
 فراستینك ایتادور که بو امر هم یخشی حق و
 راست دور. مونی بیلکانه باشقه آدم لارینك
 اوزونك کا قانداغ قیلیشنى یخشی کورسانك
 سن هم اولارغه شونداغ قیلیشنى اونو تماغیل.

اوچونجى امر بو دور " ھىساپە نىك نىك
 اويىدىن طمع قىلماغىل ھىساپە نىك نىك خاتونىدىن
 يا خدمتكارىدىن يا كنىز كىدىن يا اويىدىن يا
 ايشا كىدىن يا كە ھىساپە نىك نىك باشقە بىر نەرسە سىدىن
 طمع قىلماغىل " (خروج ۲۰: ۱۷) . جد جەھد
 قىلغىل كە كۈنكۈنۈنكە زەرەچە طمع و حسد
 بولماسون. اكر سىن شريعت نىك امرلارنى اوز
 قوتىنك برلە توتاي دىب جد و جەھد قىلسانك
 طبعىتىنك خراب بولغان اوچون بو يىخشى ايشلار
 نىك اورنىدا كۈنكۈنۈنكە فتنە و فساد طمع و
 حسد قىزارلىق قىباحىت نەرسەلارنىنك
 چىقادورغانىنى كورورسىن.

مەزكۇر امرلار انسان نىك باطنىداكى ايشلار
 نىك توغراسىدا دور لىك اولاردىن باشقە

شریعت کا تعلق بولغان امر و حکم لار باردور که
 بولار انسان نینگ ظاهریدا کی عمل لاری نینگ
 توغراسیدا دور. مثلاً دعا (نماز) و عشر و
 طهارت و روزه و ختنه قیلماغلیق بولار نینگ
 همه سی انسان نینگ ظاهریدا بولادورغان ایش
 لار دور. برکشی بو ایشلارنی خدا اوچون
 قیلادور ینه بری منی خلق یخشی کوروب عزت
 قیلسون دیب قیلادور اما ایکیلاسی ظاهر عمل
 لارینی برابر قیلادور.

ظاهر غه تعلق امر لار کا قایلاغاندا باطن غه
 تعلق امر لار نہایت چونک و اغیر کورونادور
 اما ظاهر دا کی لار ینی کراک و آسانراق بولسه هم
 اولار نینگ توغراسیدا کناه کار دور سن چونکه
 بو امر لار کا عمل قیلما دینگ. و عمل قیلغان

بولساڭك هم اخلاص بيلان قيلمادينك. مثلاً
 نمازغە شروع قىلغان وقتىڭىدا نمازنى طريقەسى
 بىرلە ادا قىلماي خيالىڭىنى ھەر طرفكا يوكورتوب
 اويونىڭىداكى ايشلارنى و سودا كرچىلىكنى و زنا
 ضلالتنى كشىلارنىڭ پىل مال لارىنى يماڭنى
 خيال قىلدىڭىك. تىل بىرلە خىداي تعالىغە
 يقىنلاشتىڭىك لىكن ككونىڭىلونىڭ يراق ايردى.
 كورورسىن كە ھەمدىن مقدس ايشلارنىڭىدا ھەم
 كىناھ ارالاش دور. ھەم معلوم دور كە سىن شرىعت
 نىڭ يولى بيلان نجاتنى تاپالمايسىن. شرىعت
 يولنى كورساتور اما يولغە مانكىغالى قوت
 برمايدور. اوزونىڭىڭىك ھەم قدرتى يتمايدور.
 يوقارقى سوزلاردىن معلوم بولور كە انسان
 نىڭ احوالى پریشان و غم كامبتلادور و پتولماكان

احوال لاری راست دور. بیز هر آدم بو احوال
 لارنی بیلسون دیب مونی پتودوک. ایمدی بیز کا
 پروردکاریمیز نجات نینک یول لارینی و قوتولماق
 نینک طریقه لارینی کورساتکان مو؟ کوزیمیزی
 اچیب قایلاب باقالی.

— پیغمبر لار نینک سوز لاری —

خدای تعالی حضرت آدم بیلان حضرت حوایی
 بهشت ده ایکانده بر درخت نینک میوه سیدین
 یمانکار دیب نهی قیلغاندا اولار شیطان نینک
 وسوسه سی برله یدیلا. خدای تعالی اولارنی
 بهشت دین چیقارغاندا یلانغه حکم قیلیب
 ایتی «سنینک بیلان خاتون نینک اراسیغه و سنینک
 نسلینک بیلان خاتون نینک نسلی اراسیغه دو شمن

چىلىك سالور من اول سىنىك باشىنىك نى دىساب
 يىنجىدور و سىن اىنىك تاپانى نى چاقارسىن» (تكوين
 ۳: ۱۵) اوشبو آيت ده خدای تعالى وعده قىلغان
 دور كه خاتون نىنىك نىسلىدىن بر اوغول وجودغه
 كلىب شىطان نىنىك بو دىياداكى سلطنتى نى هلاك
 قىلور و شىطان هم انكا بر ضرر يتكوزور.

خدای تعالى حضرت ابراهيم غه وعده قىلىپ
 ايتى » سىنكا دعای خىر قىلغانلارنى بركتلار من
 و سىنكا دعای بد قىلغانلارغه لعنت قىلور من
 و سىندىن دىياداكى بارچه قىمىلەلار مباركلىك تاپار
 لار» (تكوين ۱۲: ۳) اوشبو وعده ده كورورمىز كه
 دىيائىنىك واسطەسى برله بركت تاپادورغان
 كشى حضرت ابراهيم نىنىك نىسلىدىن كلور.

اشعيا پىغمبر ايتىپ دور » پس خداوند اوزى

سیزلار کا بر علامت برادور منا باکره قیز حامله
 بولوب بر اوغول توغار و انکا عمانوئیل دیب
 اسم قویار. قرانکغولوقدا یورکان خلق چونک
 بر نور کوروب دور اولوم سایه سی نینک یورتیدا
 اولتور غوچیلار نینک اوستیک نور یاروتوب دور.
 چونکه بیز کا بر بلا توغولور بر اوغول بر یاور و
 اینک سلطنتی مور ه سی نینک اوستیده بولور و
 اینک اسمی عجائب مشیر عظیم خدا ابدی انا
 سلامت نینک امیری انا نور داود نینک تختی
 اوستیده و مملکتی اوستیده سلطنتی نینک زیاده
 لیکیکا و سلامت کا نهایت بولماس که اول
 ایدیدین ابدیچه حقیقت و عدالت برله تقریر
 قیلینیپ یولانکای» (اشعیا ۷: ۱۴؛ ۹: ۲، ۶، ۷)
 بو پیغمبر لیک سوز لارده اول کورور میز که بر

باكره قىز حاملە بولوب بر اوغول توغار . ايكنىچى
 بو اوغول بت پرست لار و طائفەلاركا بر نور
 بولور . اوچونجى بو اوغول بر عادل پادشاه دىك
 بولور تور تونجى بو پادشاه سلطنتى نى اوز كوچى
 بيلان ساقلار . بشنچى بوسلطنت نىنك سلامتى نىنك
 آخرى يوق دور . و التىجى سلطنت ابد غچە
 باقى دور .

وينە پىغمبر مىخا ايتىب دور : "سن اى
 بيت لىحم افرا تە يهودا مىنك لارى اراسىدا كچىك
 بولسانك هم مىنك اوچون اسرائيل كا سلطنت
 قىلغۇچى سىندىن چىقار انىك چىقىشى قىدىم دىن
 و ازل كونا لارىدىن دور" (مىخا ۵ : ۴)
 اوشبو پىغمبرلىك سوزلار دىك كورور مىز كە نى
 اسرائيل غە حكىم قىلغۇچى يهودىە ولايتىداكى

بیت لحم دا توغولور لیکن اینک اصلی و ذاتی
ازلین دور.

زکریا پیغمبر ایتیب دور: «چونک شادلیق قیلغیل
ای صهیون قیزی خوشلوقدین قچقیرغیل ای
اورشلیم قیزی منا پادشاهینک سنکا کاور. اول
عادل دور و اینکدا نجات. تواضع بولوب ایشاککا
آری بر ایشاک نینک تایخریغه مینیب کاور»
(ذکریا ۹: ۹). بو سوزلارده کورورمیز که
خدای تعالی دین وعده قیلینغان عادل و تواضع
لیک پادشاه اورشلیم کا کیرادور و ظاهر دا اینک
جلالی یوق دور و اینک کونکلی شونداغ کچیک
و ملایم دور که ایشاک تایخریغه مینیکالی
عار قیلماق دور.

حضرت داود ایتیب دور: «خداوند

خداوندىم **كا** ايتى: مەن دوشمەنلارنىڭ نى
 قەدەم كەلگەننىڭ قىلغۇنچە مەننىڭ ئونك يانمدا
 اولتۇرغۇل خداوند قوتىنىڭ نىڭ سەلپىتى
 عىياسىنى سەھىۋىدىن چىقاردۇر دوشمەنلارنىڭ
 نىڭ ئاراسىدا سەلپىتى قىلغۇل» (زبور ۱۱۰: ۱-۲)
 خەدايى تەئالى داودغە ايتىپ دور: «بىر مەرتەبە
 مەقسەتلىك **كىم** بىلان قىسم قىلىپ دور مەن
 داودغە يالغان ايتىمەن ئىنىڭ اورۇغى
 ابدىغە ئابىت و تىخى شەمسىدىك مەننىڭ ادىمدا
 قالدۇر ايدىك ابدىغە تەقرىر قىلىنۇر و كوك داي
 كىواە صادق دور» (زبور ۸۹: ۳۵-۳۷).
 بو پەيغەمبەرلىك سۆزدە كورورمىز كە
 كىلدورغان پادىشاھ داودنىڭ اولادىدىن
 بولسە ھەم يەنە داودانى اوزىدىن چوڭ و

مرتبہ لیک کوروب خداوندیم دیدور. و اول
اور شلیمده صہیوندا توروب حکومت قیلور.
اینک حکومتی ابدغچہ کون بیلان آیدیک
باقی تورادور.

حضرت یعقوب پیغمبر لیک سوز قیلیب ایتی:
«شیلو کلما کونچہ یہودادین سلطنت نینک
عصاسی و پوتلاریدین صاحب شریعت
اوزولماس و انکا طائفہ لار اطاعت قیلورلار.»
(تکوین ۴۹: ۱۰) بو سوزلاردین معلوم بولور کہ
سلامت نینک امیری کلما کونچہ یہوداینک قبیله
سیدین پادشاهلیق اوزولماس. اما اول پادشاه
کلکاندین کین یہودادین پادشاهلیق کتادور.

دانیال پیغمبر ایتیب دور: «عصیان نی
تو کاتکالی و کنہالار نی تمام قیلغالی و بوزوغلوققہ

كفارت بولغالى و ابدى عدالتنى ككتور كالى و
 رۇيا بىلان پىغمەرلىكنى مەرلاغالى و مقدس
 لارنىڭ مقدسىنى مسح قىلغالى خلقىنىڭغا و
 مقدس شەرىننىڭ كاتەمىش ھەفتە تەقدىر قىلىنىپ
 دور. پس بىلكىل و اوققىل كە اور شلىمىنى يەكەيدىن
 بىنا قىلغالى امر مەدار بولغاندىن تارتىپ تا مەسىح
 امىرغىچە يە ھەفتە و اتمىش ايكى ھەفتە بولور.
 كۆچە و خانداك تەكلىك زمانلار بولسە
 ھەم يەنە ياسالور. و اتمىش ايكى ھەفتە دىن كەين مەسىح
 اولتورولور لىكەن اوزى اوچون ايماس. و شەھر
 بىلان مقدسنى كىلدورغان بر امىر نىڭ خلقى
 خراب قىلور و آخرى سىل برلە بولور و جىڭ
 توكا كۈنچە وىرانلىق تەقدىر قىلىنىپ دور و بر ھەفتە
 كۆچە تولالار بىلان عەمدىنى ثابت قىلدور

و هفتە نينك اوتراسيدا قربان و هديه نى
 باطل قىلور» (دانيال ۹: ۲۴-۲۷). بو عجائب
 پيغمبرليك سوزده كورورمىزكه تعين بر وقت دا
 كناه نينك كفارتى بولور و پيغمبرلار نينك
 سوزلارى بجا كلور و مقدس مسح قىلىنغان بولور.
 و مذكور مقدس بى كناه قتل قىلىنغان بولور.
 اندين كين اورشليم شهرى و بيت المقدس ويران
 بولور و حضرت موسى نينك شريعتيدا تعين
 قىلىنغان قربانلىق لار يوق بولور.

ملاخيا پيغمبر ايتىب دور: «و سىز لار ايستاي دورغان
 خداوند ناگاه اوز بيتى كا كلور آرى انكار غبتى نيكىز
 بار عهد نينك فرشته سى كلور ديب خداوند
 صاوت ايتور». (ملاخيا ۳: ۱) ملاخيا كه نه عهد نينك
 آخرقى پيغمبرى دور و اول بوسوز بيلان مسيح نينك

پات فرستده کلا دورغانیدین خبر بریب دور.
 مذکور پیغمبرلیک سوزلارده کلا دورغان
 مسیح بر اولوغ پادشاه دیک کور دیب تعریف
 و توصیف قیلینیپ دور. لیکن توبنده پتولا دورغان
 پیغمبرلیک سوزلارده مسیح بر معلّم عزتلیک
 پیغمبر و اولوغ کاهندیک ذکر قیلینیپ دور.
 حضرت موسی ایتیپ دور: «خداوند
 خداینک اوز قومینک دین بر توققانلارینک دین
 مندیك سنکا بر پیغمبر قوپارور انکا اطاعت
 قیلغای سیزلار» (کتاب تثنیه ۱۵: ۱۸) و خدای
 تعالی مذکور پیغمبر نینک توغراسیدین ایتیپ دور:
 «من اولارغه بر توققانلاری نینک اراسیدین
 سنندیک (یعنی موسی دیک) بر پیغمبرنی
 قوپارورمن و سوزلاریمنی اینیک اغزیغه قویارمن

و انكا امر قىلادورغانىم نىنك بارچه سىنى
اولارغه ايتور، (كتاب تشنيه ۱۸:۱۸). بو پيغمبر
ليك سوزلارده كورورمىز كه كلادورغان
پيغمبر يهودىلار نىنك اراسىدىن كلور.

اشعيا پيغمبر مونىنك توغراسىدىن ايتىپ
دور: «منا بندهم سعادتيك بولور. اول
اولوغلانىب چونك بولوب نهايت ايگىز بولور.
اينىك اليدا كوچت ديك و قوروق يردىن چيقان
يلدىز نوته سىدىك اوندى اينىك هيئتى و جمالى
يوق ايردى و بىز انكا قايلانغاندا اينىك ده بىز
خوش كورادورغان كورونوشى يوق ايردى. اول
تحقير قىلىنىپ آدم لاردىن رد قىلىنغان دور دىننىك
كشىسى و الم بىلان الفت ايردى و بىز
اينىك دىن يوزنى ياشورادورغان آدم ديك ايردى.

تخقير قىلىندى و انكا اعتبار قىلمادوق ليكن الم
 لاريمىزنى اول كوتاردى و درد لاريمىزنى اوستىكا
 الدى و بىز اول خدادىن اورولوب ضرب قىلىنىپ
 دور و زحمت تارتىپ دور دىب سانادوق و اول
 عصيانلاريمىز اوچون زخمدار بولوب بوزوغلوق
 لاريمىز اوچون سىندورولدى. سلامت ليكىمىز
 اوچون اول تادىب قىلىندى و اينىك ياره لارى
 برله بىز شفا تاپارمىز همه مىز قوى لاردىك يول
 دىن ازغان ايردوك و هر برىمىز اوز يوليغە يانغان
 ايردوك و خداوند همه مىزنىنك كناهىنى انكا
 قويدى. ظلم قىلىنىپ زحمت تارتى و اغزىنى اچمادى
 بوغوزلانغالى كلتورولادورغان قوزىدىك و
 قرققوچىلارنىنك اليدا شوك تورادورغان قوى
 دىك اغزىنى اچمادى. و قبرى فاسق لار اراسىدا

بولدى. اولومىدە باي لار بيلان تاپىلدى. عادل
 بىندەم اوز بىلىشى برله اتولالارنى عادل قىلور
 چونكه اولارنىڭ كىناھلارنى اول كوتارور
 (اشعيا ۵۲: ۱۳ و ۵۳: ۲-۷، ۹، ۱۱). بو پىغمبر
 لىك سوزدە كىلا دورغان مىسىحنىڭ بىزلار
 قىلغان كىناھلارنىڭ توغراسىدىن تارتادورغان
 زىچتلىرى و ايشلىرى توغراسىدا پتولوب دور.
 خدا اشعيانىڭ واسطەسى برله ايتىپ دور:
 «منا من يولایدورغان بىندەم جانىم انىڭ دىن
 راضى بولغان ايلغاغانىم روحومنى انىڭ اوستىكا
 قويدوم. اول طائفەلاركا حىكمى چىقارور.
 قىچقىرماس و آوازىنى چىقارماس. و كوچەلارده
 آوازىنى انكلاندورماس. ايزىلدىكان قوشنى
 سىندورماس و توتاب تورادورغان پلىكىنى

اوچورماس حکمىنى حقيقت كا چيقارور. حکمىنى
 ير يوزيده ثابت قيلماغونچە عاجزلاشماس
 و سستلاشماس و جزيره لار شريعتىكا منتظر
 بولورلار» (اشعيا ۴۲: ۴-۱). وينه پتولوب دور:
 «رب خداوند نيك روحى منىك اوستومده
 دور چونكه خداوند يواشلارغه خوش خبر
 بر كالى منى مسح قيليب دور كونكلى سينغانلارغه
 شفا بر كالى اسيرلار كا آزادلىق و باغلانغانلارغه
 خلاصلىق ندا قيلغالى و خداوند دين مقبول بر
 يلنى ندا قيلغالى و خدايميزدين بر انتقام كونى
 همه ماتم توتقوچيلارغه تسلى بر كالى. صهيوندا
 ماتم توتادورغانلارغه شونداغ قياوركه اولارغه
 كؤل اورنيغه باش زينتى ماتم اورنيغه خرسندلىك
 نيك ياغى غمكىن روح اورنيغه حمد لباسى

بر یلکای. (اشعیا ۶۱: ۱-۴). موندین چیر ایلغراق
و خوشراق سوز هیچ بر پیغمبر نینک توغراسیدا
ایتیلمان دور. موندانینک غمکین و عاجز لارغه
محبتی نی یواشلیقی نی و صبرینی کورورمیز.

حضرت داود بو پیغمبر نینک اولوغ کاهندیک
بولوشی توغراسیدا ایتیپ دور: «خداوند قسم
قیلیپ حانت قیلماس: ملکیمدق نینک طریقہ سیغه
موافق ابدیچہ کاهن دور سن.» (زبور ۱۱۰: ۴).

بو اولوغ کاهن ینکی بر عهد چیقارادور
چونکہ ارمیا پیغمبر ایتیپ دور: «خداوند ایتور
منا کونلار کلمور که بیت اسرائیل
بیلان و بیت یهودا بیلان ینکی بر عهد قیلور
من اولارنی مصر دین چیقارغالی قول لاریدین
توتقان کونده اتا بابالاری بیلان قیلغان عهدیم

دىك ايماس لىكن من اول كونا لاردىن
 كىن بىت اسرا ئىل بىلان قىلادورغان عەھدىم
 بو دوركە شرىعتىمنى اولارنىڭ اچىكا قويوب
 كونكل لارىدە پتورمن و من اولارنىڭ خدای
 بولورمن و اولار منىڭ خلقىم بولورلار دىب
 خداوند ايتور. چونكە من اولارنىڭ بوزوغلوق
 لارىنى باغىشلارمن و خطالارىنى ىنە ياد
 قىلمايمەن. (ارميا ۳۱: ۳۱ - ۳۴) بو پىغمبرلىك
 سوز كا قايلاساق اول اولوغ كاھىننىڭ باقى
 قالادورغانىنى و ھىم ىنكى بر عەھد برقرار
 قىلادورغانىنى كورورمىز. بو عەھدىنىڭ اصلى
 مقصدى شىو دوركە خدا ارادەسىنى بىندەلارى
 نىڭ كونكل لارىدە پتوماك و كىناھلارىنى عفو
 قىلماقدىن عبارت دور.

— ❧ خلاصه ❧ —

پیغمبر لار نینک کلا دورغان مسیح توغراسیدا
ایتنانلاری شیو دور که اول مسیح خاتون نینک
نسلیدین کایب شیطان نینک کوچ قوتی نی
سیندورور. ابراهیم نینک نسلیدین کلور و اینک
واسطه سی برله دنیا داکی همه طائفه لار برکت
تاپارلار و حضرت داود نینک نسلیدین چیقار.
بر قیزدین یهودیه نینک بیت لحمیدا توغولور.
قوروق یردین اونکان ینکی کوچتدیک بولور
لیکن حضرت داود نینک خاندانی نینک اوستیده
پادشاه بولوب سلامت نینک امیری اتانور. اوز
حکومتی نی مورسیده کوتاریب بر عادل و ملایم
پادشاه بولوب معرفت بیلان حکومت قیلاور.

پادشاه ديك عزت و حرمت تاپيب اور شليم غه
 بر ايشا ككا مينيب كيرار. و دوشمن لاري ينيك
 اراسيدا دنيانينك آخري غجه حكومت قىلور و
 انينك تختى كون بيلان آيديك ثابت بولور.
 سلامتى نينك آخري و انتىھاسى يوق دور.
 پيغمبرلار ميسىح نى بر اولوغ پيغمبر بىليپ
 دورلار. يهودا قىيلەسىدىن بنى اسرائيل اراسىدىن
 چىقىپ سوزنى خدادىن انكلاپ عالم اھلىيكا
 يتكوزوب روشن بر يولدوز ديك طائفەلار ينيك
 نوري بولور. اول شونداغ رحم دل دور كە
 ايزىلىكان قىموشنى سىندورماس و توتاب تورا
 دورغان پلىك نى اوچورماس. اول مەسكىنلار كا
 خوش خبر بريب سىنغان كونكللار كا شفا برور.
 اسىرلار كا آزادلىق زندانداكىلار غە خلاصلىق

و خداينك مقبول يلى نى اعلام قىلور .
 غمگين لارغه تسلى خاطر بريب غمگين روح
 اورنيغه حمدلباسى برور .

بو مسيح ملايكه صدقه اوخشاش بر چونك
 كاهن بولور . اول بيز نينك كناه لار عيىزنى اوز
 اوستيكا الور . اول باشقه لار دين رد قىليندى درد
 نينك كشى سى و الم بيلان الفت ايردى . بيز نينك
 درديميزنى تارتيب رنجيميزنى كوتاردى بيز نينك
 عصيانلاريميز اوچون زخمدار بولوب كناه لاريميز
 اوچون اورولدى ليكن اول بوغوز لاغالى اليب
 بارادورغان قويديك قيرققوچى نينك اليدا
 مژاماي شك تورغان قوزيديك هيىچ جواب
 برمادى . ينه مسح قىلينغان سبب سز اولتورولدى
 اما اينك اولومى نينك واسطه سى بيلان كناه

ئىنك كىفارتى و ابدى عدالت ظاهر بولدى و
 پىغمبەرلارنىنك سوزلارى تمام بولدى. انىنك
 كورى كىناه كارلارنىنك اراسىدا تعين ايردى اما
 اولومىدە باي بىلان تاپىلدى. ليكن خداوند اوز
 مقدسىنى فانى بولغالى قويمايدى و انى اوز الدىغه
 قىچقىردى چونكه داود پىغمبەر ايتىپ دور :
 «خداوند خداوندىم كائىتى من دوشمنلارنىنك
 قدم كاھىنك قىلغونچە مەنىنك اونك يانمدا
 اولتورغىل .»

دانيال پىغمبەرنىنك ايتقانيدىن معلوم دوركه
 مسيحنى اولتوركاندىن كىن اورشليم شەھرى و
 بيت المقدس خراب بولور و حضرت موسى نىنك
 بيورغان قربانلىق لارى يوق بولور.

ایسکاری اوتسکان بر نچه چونک
و مشهور کشیلارینک واقعه لاری

کلا دورغان مسیح نینک توغراسیدا خدای
تعالی پیغمبرلارینک واسطه سی برله ایتقان
سوزلارنی کوردوک. اینک صفت لارینی و
قیلا دورغان ایشلارنی و بولادورغان واقعه لارنی
هم کوردوک. ایمدی لازم دور که یوقاریدا بیان
قیلینگان پیغمبرلیک سوزلار کیم نینک توغراسیدا
ایتملیب دور و کیم نینک حقیدا راست کلا دور
دیب بر نظر قیلغایمیز. بیزلار یهودی یا که عرب
ایماس دورمیز اول کشی قایسی ملت دین کلسه
بیز کا اوخشاش دور انی قبول قیلالی. اصلی

مقصد. بو دور که خدادین ایباریلکاننی تاپیب
کوروب انکا ایشانیب ایر کاشکایمیز.

تاریخ میلاد مسیح دین اوچ یوز اوتوز الله
یل و تاریخ هجری دین تخمیناً مینک یل ایلکاری
ماکیدونیا ولایتیکا اسکندر دیکان یکرمه یاشدا
بر یکت پادشاه بولدی اسکندر توغولغان کونده
افسوس شهریداکی مشهور دیانه بت خانه سیغه
اوت کتی و تمام کوییدی. اینکدیک زور و
زینتلیک بت خانه عالمده یوق ایردی. خلاق بو
واقعه دین فال الیب بو اوغول عالم کا غالب بولوب
زور بر پادشاه بولادور دیب خیال قیلدیلار.
اسکندر اوز توغراسیدا ایتیککه بو عالم کا بر
کوندین باشقه کون یاروغلوق برمایدور شوبدینگه
اوخشه یر یوزیده بر پادشاه دین بولک پادشاه

سلطنت قیلاماس. اسکندر پادشاه لبق نی قولیغه
الغاندا خزینه سیداکی پل و مال بینک همه سی نی
لشکریکا انعام قیلدی و اوزیکا هیچ نرسه
الیب قالمادی. بعضی لار اسکندر کا اوزونک کا
نمه الیب قالدینک دیکانده امیدیم نی اوزوم کا
ساقلار من دیب جواب بردی. اول جنک لارده
اوز لشکری برله برابر زحمت تارتار ایردی.
بر وقت دا سوسز بر چولدین اوتار ایردی لار.
اوسوز لوقدین هلاک بولوشقه یقین بولغاندا بر
کاسه سو تاپیب الیب کلدیلار. اسکندر ایتیکه
بو سو همه لشکر نینک اغزی نی نم قیلغالی یتارمو؟
اولار یتمایدور دیدیلار. انداغ بولسه من هم
ایچما یمن دیب تو کدوروب اتی. اسکندر ایران
و هندستان و کشمیر و چین ماچین و بخارا

و بلخ و كابل و ذابل و مصر قطارلىق مملكت
لارنى اليب اوز تصرفىغە كىرگوزدى . بو
دنيادا ھمە پادشاھلاردىن چونك پادشاھ بولدى .
پىغمبرلار ايتقان كلادورغان پادشاھ اوشبو
دورمو ايماس مو دىب كوروب باقالى . يوق بو
ايماس دور چونكە اسكندر اون اوچ يل پادشاھلىق
قىلدى اندىن كىن اوزى اولدى و پادشاھلىقى
تمام يوق بولوب كتى .

تارىخ مىلادىنىڭ بش يوز يتمىش برىنجى يلى
مكە شھرىدە عبداللە بىلان آمنەدىن براوغول
توغولدى . انكا محمدات قويدىلار . كچىك وقتىدا
اتا اناسى اولوب كتى و بلا باباسى عبدالمطلب
نىڭ قولىدا پرورش تاپتى . قرق ياشقە كىرگانده
پىغمبرلىك قىلغالى توروب اسلام نىڭ تەلىمىنى

عالم کاییدی. حضرت محمد نینک صحابه لاری تولا
بولغاندا قلیسج برله اطراف جوانبداکی شهرلارنی
و یورتلارنی الیب خلقنی مسلمان قیلدی.
اسلامنی قبول قیلماغانلارنی اولتوردی و
اطرافیداکی شهرلارنی اوزیکا تابع قیلیب اسلامغه
رواج بردی.

موندین تخمیناً الله یوز یل کین چنکیزخان
قوپوب چین روسیه استانبول هندستان ایران
بخارا ثمرقند و ترکستان ولایتلارنی الیب بر
چونک پادشاه بولدی لیکن بر نچه یلدین کین
چنکیزخان اولوب کتی و بلالاری پادشاهلیقنی
توتیلار. بولاردین کین پادشاهلیق یوقالیب کتی
چنکیزخان اوتکاندین یوز نچه یل کین امیر
تمور چیقیب چنکیزخانغه تابع یورتلار و شهر

لارنى اوزىكا تابع قىلىپ زور بر پادشاه بولدى.
 اينىك پادشاهلىقى ھم پات فرصت دە يوقالپ كىتى.
 بو دنيانى ضبط برلە تابع قىلغان بر مونچە
 آدم لارنى كوردوك. اولارنىنىك سر كىشتى و
 توتقان يول لارىغە قايلاساق اولار ويران قىلغان
 شەرلارنى و اوت قويوب كويدور كان يورتلارنى
 و خراب قىلغان زراعت لارنى و فرىاد قىلغان
 اقساق چولاقلارنى و كروە كروە آدم لارنىنىك
 اولتورولكانىنى و ظلم بىلان زورلوقنى و آدم
 لارنىنىك قانى دريادىك اققانىنى كورورمىز.
 اولارنىنىك ارقاسىدىن آچاچىلىق وبا و طاعون
 بلاسى و غم غصە كا مېتلا بولغان تول خاتونلار
 و كوچەلار دە يىغلاپ قالغان يتىم بلالارنى كورور
 مىز. بو جەھانكىرلار بىلان از آدم مباركلانور

ليكن تولا آدم لار اولارغه لعنت او قورلار. عالم
اولاردین قورقادور. از خلق اولارنی دوست
توتادور. آیا بولارنیک بری پیغمبرلار ایلکاری
بیان قیلغان سلامت نیک امیری دور مو ایماس مو؟
یوق اولارنیک هیچ قایسی سی ایماس دور
چونکه اولارنیک فعل خوی لاری و باشقه
صفت لاری یوقاریدا بیان قیلینغان پیغمبرلیک کا
موافق کلامایدور. اولار قورغان پادشاهلیق
و سلطنت لاری یوق بولوب کتیب دور. اولارنیک
ایشلاری پیغمبرلیک سوزلارده پتولکاندیک
ایماس. اولارنیک توغولغان یرلاری بیلان
وفاتلاری هم پیغمبرلیک سوزلارکا موافق
کلامایدور. ایمدی مذکور پیغمبرلیک سوزلار
کیم نیک باره سیده موافق کلورانی تفتیش قیلالی.

انجىلدىن مەلۇم دور كە خىزىرت مىرىم يىھۇدا
 قىمىلە سىدىن داودنىڭ خاندانىدىن بىر قىز ايردى.
 اول روح القدسدىن حاملە بولوب يىھۇدا
 ولايتىداكى بيت لحم دە بىر اوغول توغدى. بو
 واقىقەلار دە شول پىغمبەرلىك سوزلار بجا كادى
 كە خاتوننىڭ نىسلىدىن شىيطاننىڭ قوتىنى
 سىندور غوچى كلور. وىنە: « بىر قىز حاملە بولوب
 بىر اوغول توغار ». وىنە: « بىز كا بىر بلا توغولور
 و بىر اوغول بىرلور ». بو پىغمبەرلىك سوزلار دە
 پتولكاندىك بلا يىھۇدا قىمىلە سىدىن و داودنىڭ
 خاندانىدىن ايردى و بيت لحم دە توغولدى. بو
 بلانىڭ اتىنى يسوع يعنى عىسى قويدىلار اول
 بلا او كاي اتاسى يىغاچى يوسف نىڭ قاشىدا
 ناصرت دە چونك بولدى بو واقىقلار خىزىرت

اشعيانينك پيغمبرليكى بيلان توغرا كلالدور يعنى
 «اينك اليدا كوچت ديك و قوروق يردين چيقان
 يلديز نوتە سىديك اوندى . اينك هيئتى و جمالى
 يوق ايردى و بيز انكا قايلانغاندا اينكده بيز
 خوش كورادورغان كورونوشى يوق ايردى.»

عيسى مسيح حضرت يحيى دين تعميد
 الغان وقتيدا خدانينك روحى آسماندين بر كبوتر
 ديك نازل بولوب اينك اوستيده توختادى.
 اوشبو واقعه ده: «روحومنى اينك اوستيده
 قويارمن» و ينه: «رب خدانينك روحى منينك
 اوستومده دور چونكه ياواشلارغه خوشخبرنى
 يتكوز كالى خداوند منى مسح قيليب دور» دىكان
 پيغمبرليك سوزلار بجا كلدى.

◀ عیسیٰ مسیح نینگ پادشاه ایکان لیکی ▶

عیسیٰ مسیح بیت عنیا دیکان کنت ده
 اولوب کورغه قویولغان لغازر دیکان بر کشی نی
 تیر کوز کاندین کین خلق بر ایشاک نی تاپیب
 لباسلارینی ایشاککا سالیب عیسیٰ مسیح نی
 میندوروب مانکادورغان یول لاریغه لباسلارینی
 و خرما شاخ لارینی پای انداز قیلیب سالدیلار و
 عیسیٰ اور شلیم غه کیردی. بو ایش فصیح عیدی
 کونسلاریده واقع بولدی و الیدا یورکان و
 ارقاسیدین ایر کاشکان خلق لار اوصنا ابن داود غه
 خداوند نینگ اسمی برله کلادورغان مبارک دور
 اوصنا یوقاریدا دیب قچقیرور ایر دیلار. و شهرده
 اولتوروغلوق آدم لار نینگ همه سی اینیک

استقبالیغه چیتی. مونیك بیلان، چونك شادلیق
 قیلغیل ای صهیون قیزی خوشاوقدین ققیرغیل
 ای اورشلیم قیزی منا پادشاهینك سنكا کاور.
 اول عادل دور و اینکدا نجات. تواضع بولوب
 ایشاککا آری برایشاک نینك تایخریغه مینیب کاور
 دیب پتولکان پیغمبرلیک سوز بجا کادی. بعضی
 آدم لار ایتادور که اول پادشاه بولسه اینك پادشاهلیق
 قنی؟ بیز ایتورمیز که حضرت عیسی مسیح بش
 نان و ایکی بلیق بیلان بش مینك کشی نی
 تویغوزغان وقتیدا اولارانی پادشاه قیلورمیز
 دیدیلار لیکن عیسی مسیح تنهالیکدا خداغه
 عبادت قیلماق اوچون اوزی تارتی. اول بندکا
 توشوب پیلاطوس نینك الیدا کناه کاردیک
 تورغاندا پیلاطوس اینك دین سوراب ایتی:

«سەن يەھۇدىلارنىڭ پادشاھى موسن؟» عيسى جواب
 بردى مەنىڭ پادشاھلىقىم بۇ دۇنيادىن بولسە ايردى
 خەمتىكارلاريم مەنىڭ يەھۇدىلارغە
 تاپشورولماسلىقىم اوچون جەڭ قىلور ايردىلار
 لىكن ايمدى مەنىڭ پادشاھلىقىم بۇ يردىن ايماس.
 پىلاطوس انكا ايتى پس سەن بىر پادشاھ موسن؟
 عيسى جواب بردى: «مەن مۇنىڭ اوچون
 توغۇلدوم و مۇنىڭ اوچون دۇنياغە كەلدىم كە
 حەقىقت اوچون كىۋەلىق بىر كەمەن» (يۇھنا
 ۱۸: ۳۳-۳۷).

عيسى مەسىھنى مەسخەرە و عذاب قىلماق
 اوچون پىلاطوس نىڭ سىپاھلارى انكا بىر قزىل
 ايكەن كىدورۇپ باشىغە تىكەندىن توقۇغان بىر
 تاج قويدىلار و بىر قىمۇشنى قولىغە تۇتۇرۇپ

انكا تعظیم قیلدیلار و آخریدا انی دارغه تارتیب
 باشی نینك اوستیکا دارنینك یغاچیغه بر خط
 عبرانی یونانی و رومی زبانلاریده پتوب قویدیلار.
 اول شو طریقّه بیلان خوار و باشقه لاردین
 رد قیلینغان و درد نینك کشی سی و الم بیلان
 الفت ایردی. بو دنیا دا انینك تاجی تیکاندین
 ایردی و سلطنتی نینك عصاسی بر قموش ایردی
 و تختی دار ایردی. لیکن اول چونك بر پادشاه
 ایردی و سلطنت قیلماق اوچون بو دنیاغه
 کلدی. اول جنت نینك پادشاهی دور. اوز تابع
 لاری و جهنم پادشاهلیقیغه اسیر بولغانلارنی
 قوتقازماق اوچون اوروش قیلغالی توردی. و
 جلیشه دیکان یرده کناه و اولوم و شیطان برله
 شونداغ جنك قیلدیکه یر تبراندی تاغلار یاریلدی

قېرلار آچىلدى و آخردا كۈننىڭ نۇرى
 تۇتۇلۇپ قۇرۇلغان بولدى. و اول اوز جانىنى
 كىناھكارلارغا كىفارت اوچۇن باردى. اول
 ۋەقتىدا جەننەم پادىشاھلىقى جەننەت پادىشاھلىقىغا غالب
 كەلگەندىكى كۆرۈندى لېكىن عىسى مىسىھ
 اولۇكلارنىڭ جانلارى تۇرۇدۇرغان يىرگا بارىپ
 بىدلارنى بوشايتىپ اوچۇنچى كۈندە تىرىلدى.
 اول اولكانى اندىن تىرىلگەن بىرلە شىطاننىڭ
 و اولۇمنىڭ بىد و باغلارنى سىندۇرۇپ
 اولۇمنىڭ ھەممەسىرلارغا تىرىلگەندىكى
 يولىنى اچتى. كىنە ھىزىرت عىسى مىسىھ آسمانغا
 چىققانى بىرلە "مەن دۈشمەنلارنىڭ قەدىم كۈنىمىڭ
 قىلغۇنچە مەنىنىڭ اونى يانېمدا اولتۇرغىل" و
 "خداوند قۇتۇقۇشنىڭ سىلەتنىڭ غەلىبەسىنى

صيهوندين چيققارادور دوشمن لارينك نينك
 اراسيده سلطنت قيلغيل» و» داودينك تختيده
 و پادشاهليقيدا سلطنتي نينك زياده ليكيكا و
 سلامتيكا مهيت بولاس تاكه حاضردين ابدغچه
 اني حقيقت و عدالت بيلان ثابت قيليب
 قوتلاندور كاي ديكان پيغمبرليك سوزلار بجاكادي
 عيسي مسيح نينك پادشاهليقي بو دنيادين
 ايماس ليكن اول جنت نينك پادشاهي دور و اينك
 تابع لاري كناهدين توبه قيليب يانغان و عيسي
 مسيح كا اقرار بولوب اينك سوزلاري قبول
 توتقان آدم لار دور. پادشاهيميز حضرت عيسي
 مسيح آخر زماندا يانيب كليب جلالي نينك
 تختيدا اولتورادور. و اينك چور سيده مقدس
 فرشته لار صف صف تورادور. اول وقت اولوك

لارنى تيركوزوب الدىغە جمع قىلادور. و اوز
پادشاهلىقنى ھەمە كىناھ و عصياندىن پاك قىلماق
و پادشاهلىقنى نىك سلامتلىكىنى ثابت قىلماق
اوچون كىلادور قىامت دىكان شول دور.

✽ عىسى مىسىھ نىك پىغمبرلىكى و معلملىكى ✽

ايمدى عىسى مىسىھ خلىقە نە طرىقەدە
تعلیم برب و عظمى ايتقانىنى كورالى. ھىچ كىرسە
حضرت عىسى دىك خدانىك یراتقان مخلوقاتلارنى
كوروب روحانى ایشلارنى اوقتورماق اوچون
اولار بىلان تىمىل لار كىلتورماكان دور. اولار
اتاسىنى تاشلاب كىتكان اوغول، ازىقان قوی،
یتىب كىتكان پىل، اوروغ ساچقوچى نىك اوروغى،
زراعت داکى اوت، قىچى اوروغى، یرداكى پنھان

خزینہ، قیمت بہا سروارید، بلیق توتادورغان
 تور، میوہ برمایدورغان درخت، حقیقی تال، اون
 قیز، خدمتکار لارغہ بریلکان کوش، باغ ایکاسی
 بیلان باغبانلاری، رحم قیلغان سامرہ لیک،
 آسمان اوچارلیق لاری، صحرا داک سوسن لار و
 بولک تمثیل لار دور. عسل ہرہ سی چیچکلاردین
 شیرین عسل لارنی یغقان دیک عیسیٰ مسیح واقعہ
 لاردین روحانی تعلیم لارنی چیقارور ایردی. بو تعلیم
 لار اینک اغزیدین شونداغ روشن چیقان دور کہ
 کچیک بلا ہم اولارنی اوقالایدور. لیکن بو تمثیل
 لارده شونداغ حکمت لار ہم بار دور کہ عالم و
 دانا لار بولارنینک تکیکا یتما سلا.

پیغمبر لارنینک ہیچ قایسی سی حضرت
 عیسیٰ مسیح دیک محبت نینک یولی نی کورساتیب اوز

جانلارینی باشقەلارغە فەدا قىلماقنى تەلىم
 برماكان دور. انىنك تەلىمى: «ھەمسايەنكنى
 اوزونكدىك دوست توتقىل. یمان كشیكا ضد
 تورماغیل. اوزونك باشقەلاردین نەخواهلاسانك
 اولارغە ھەم شونداغ قىلغیل. دوشمنلارینكىزنى
 دوست توتونكلار و سیزلار كالغت قىلغوچیلارغە
 دعاى خیر قىلىنكلار سیزلارنى دوشمن توتقوچیلارغە
 یخشىلىق قىلىنكلار و سیزلار كادشنام قىلىپ ظلم
 قىلغوچیلار اوچون دعا قىلىنكلار» (متى ۵: ۴۴)
 و مونىنكغە اوخشاش سوزلار دور.

شاگردلار یغە شونداغ تەلىم برب اوزى ھەم اول دین
 آخرغە شول تەلىمغە موافق ایش قىلور ایردى.
 انىنك تەلىمىكا موافق انتقام الماق روا ایماس دور.
 انتقام الماقنى خداغە تاپشورور ایردى. اول ھەر

کشیکا راستنی یوزیکا ایتور ایردی. هیچ بر
 پیغمبر قیامت نینک توغراسیدا عیسی مسیح دیک
 اوچوق ایتمه‌غان دور. لیکن همه‌دین چونک و اولوغ
 ایش او شبو دور که خدای تعالی نینک ذاتی و
 صفت لارینی بیزلارکا اشکارا قیلدی. آتاسینی
 تاشلاب کتکان اوغول و ازیقان قوی و یتیم
 کتکان پل دیکان عمیل لاری برله خدانینک کنه‌کار
 بنده لاریکا محبتی قانچه چونک ایکانی نی
 کورساتا دور. کنه‌کار لارنی قوتقازماق اوچون
 ایستایدور. بیزلارکا بیان قیلیب عالم اهلیکا
 کورساتیب دور که خدانینک اصلی ذاتی محبت
 دور. و اول اوز لطف و کرمی برله انسانغه نجات
 نینک یولینی اچقان دور. آری عیسی مسیح
 آسمانلارداکی یراتقوچر نی بیزلارنینک آتامیزدیب

تعلیم برب دور . انجیلده خدای تعالی نی
 آسمانلارداکی اتمیز وانکا ایشانکانلار خدانینک
 بلالاری و عیسی مسیح خدانینک اوغلی دیب
 پتولکان دور . هر کشی که بو سوزلارنی
 ظاهر یغه عمل قیلسه و معنی سی نی خدای تعالی
 خاتون الیب دور و بلا تاپیب دور دیب ایتسه
 انداغ کشی مطلق کافر دور . بو سوزلارینک
 اصلی معنی سی روحانی دور . بیز خدای تعالی نی
 اتمیز دیب ایتقاندا بو سوزینک معنی سی بیز
 لارنی یراتقان تیریکلیک برکان پرورش قیلغان
 دور و جسمانی اتالاریمیزدین مهربانراق دور
 دیکان بولور . خدای تعالی نینک بلالاری دیب
 ایتقاندا بو سوزینک معنی سی خدای تعالی همه
 آدم لارنی یراتیپ پرورش قیلیب دور لیکن

كنهانينك يوليدا يوركان آدم اتاسيني تاشلاب
 كتكان بلاغه اوخشايدور و ينه كنهادين توبه
 قيليب يانيب خداغه يقين كلسه انينك
 اراده سيكا موافق يوركان آدم خدای تعالی نينك
 دوستي ياكه بلاسي يا بولماسه يقين خدمتكارى
 ديب ايتيلور. مثلاً بر آدم نينك يخشى بر
 خدمتكارى بولسه انى بلام ديب ايتماس مو؟
 عيسى خدانينك اوغلى ديب ايتيلور. بوسوز نينك
 يوقارى پتولكان معنى سى هم بار. ليكن مونينكدين
 چونك معنى سى هم بار دور چونكه حضرت عيسى
 خدانينك روحيدين توراليب دور و مسيح
 روح الله دور. هيچ كشى اينكديك جسمى
 جاني نى و بارچه قوتى نى خدانينك يول لاريغه
 صرف قيلماب دور. انينك اوچون خدای تعالی دين

عيسى مېسح نىڭ توغراسىدا بىر آواز كلىب ايتى:
 «مېنىڭ امراق او غلوم بۇ دورىدىن مېنىڭكىدىن رازى
 دورىدىن» دېدى. يەنە ايتورمىزگە ھەر آدم آسمانداكى
 اتامىز و خدانىڭ اوغول لارى و خدانىڭ
 اوغلى دېگەن سوزلارنىڭ مەنىسى جىسمانى دورى
 دېسە اول كىفر سوز ايتادور. لېكىن ھەر كىشىگە
 بۇ سوزلارنىڭ روحانى مەنىسىنى بىلسە اول
 كىشى اولاردىن تولۇق بىر كىت و امىدوارلىق تاپادور.
 بىز يوقارىدا ھىزىرت عيسى مېسح نىڭ
 توغراسىدا پىتوگەن سىفەتلەرنى ھەر آدم انجىلدە
 اوقۇب كورالور. و بۇ پىغمبەرلىك سوزانىڭ اوستىدە
 كەلگەن دورىگە ايزىلگەن قوشنى سىندورماس
 توتاب تورادورغان پىلىكنى اوچورماس
 بەلكە فقېرلارغا خوش خېرىنى يىتكوزماك اوچون

مسح قىلىنىپ كۈنكلى سىنوق بولغانلارغە شفا
 برماك اسيرلاركا آزادلىق زنداندكىلارغە
 خلاصلىقنى بىلدۈرماك خداوندىنىڭ مقبول
 ىلىنى و خدايمىزنىڭ استقام كۈنىنى اعلام قىلماق
 ماتم دارلارنىڭ ھەمەسىكا تسلى برماك صمھيوندا
 ماتم توتقانلارغە گۈل اورنىغە زىنت و ماتم
 اورنىغە شادلىق نىڭ ياغى و غمكىن روح اورنىغە
 حمد لباسى برماك اوچون كاكان دور.

✽ مەسىھ نىڭ اولوغ كاھىلىكى ✽

ىنە پىغمبرلارنىڭ كىتابلارىدا وعدە
 قىلىنغان مەسىھ چۈنك بىر كاھىندىك بولور دىي
 ىتولساكان دور تاكه آدم لارنى كىناھلارنىڭ
 كفارتى اوچون خداىنىڭ حضورىغە كاتتور كاي.

حضرت موسیٰ نینک شریعتیدە کاهن نینک ایشی
 خدا بیلان انسان اراسیدا صلح قیلماق و انسانلاردین
 ذبیحە و ھدیەلارنی الیب خلق نینک کناھلاریغە
 کفارت بولماق اوچون خدانینک حضوریغە
 کلتورماک ایردی. عیسیٰ مسیح یزنینک کناھ
 لاریغیزنی اوزیکا الیب دارغە تارتیلدی. و
 قوچقارنینک قانی نی قربان قیلماق بلكە اوزی نینک
 جانی نی و قانی نی قربان قیلیب فدا قیلدی. و اول
 کناھ نینک عفوسی اوچون توکولگان قانی برلە
 خدا بیلان ینکی بر عھدنی برقرار قیلدی. و
 مسیح نینک وفاتی و اورشلیم نینک خراب بولماق
 برلە حضرت موسیٰ نینک شریعتیدە تعین قیلینغان
 کاهنلیک یوق بولدی. و ینکی عھد نینک ابدغە
 باقی قالادورغان کاهنلیکی انینک اورنیغە ثابت

بولدی خدانینگ ارادهسی انسان نینگ كونكل
لاریکا پتولور كناه لار نینگ عفوسی اوچون یئگی
عهد نینگ اصلی اوشبو دور.

یئنه پیغمبر لیک سوزلارده ایتیلیب دور که طائفه
لار انکا اطاعت قیلادورغان سلامت نینگ امیری
کالما کونچه یهودا دین سلطنت نینگ عصاسی وایاغ
لاری دین شریعت صاحبی کوتاریلماس. تولا وقت
یهودی لار اوز كناه لاری نینگ سییدین و خدادین
کالما کان پیغمبر لار نینگ سوزلاریکا اطاعت قیلماغان
توغرادین خدا اولارنی تاشلاب دوشمن لاری
نینگ قولیغه تاپشوردی. مونینگ اوچون یتمیش
یل بابل ولایتیده اسیر بولدی لار لیکن توبه قیلغاندا
خدا اولار نینگ حکومت و دولتی نی یاندوردی.
سلطنت یهودا قبیلله سی نینگ قولیدا قالدی. اما

اولار نىنك كىناھى نىنك پىمانەسى تولى و
 قوتقازغۇچىسى بولادورغان مىسح نى اولتوركان
 وقتىدا يهودا دىن سلطنت نىنك عصاسى تمام يوق
 بولدى يعنى پادشاھلىقى منقرض بولدى. اندىن كىن
 يهودىلار ھىچ وقت حكومتى نى تورغوزالمادىلار.
 دانيال پىغمبر ايتىب دور كە مىسح نى اولتوركاندىن
 كىن اورشليم شەرى و بيت المقدس خراب بولور
 و قربانلىق لار يوق بولور. در واقعه حضرت عيسى
 نىنك آسمانغە چىقايىدىن تخمىنأا وتوزىتە يل كىن
 روم نىنك لشكرى كلىب شەرى ويران قىلىپ
 بيت المقدس كا وت قويدى. تاريخ كىتابلارىدا
 ايتىب دور كە بو لشكر شونچە تولا يهودىنى دارغە
 تارتىلار كە دار قىلغالى اصلا درخت قالمادى. و اول
 كوندىن تارتىپ يهودىلار ھر طرفكا تارقاب

کتیلار. یهودیلار نینگ پادشاهی اولوغ کاهنی و
سلطنتی یوق بولدی چونکه اولار خدادین کاکان
مسیح نی رد قیلدیلار.

یوقاریدا پتوالکان سوزلاردین پیغمبرلار نینگ
ایتقان سوزلاری عیسی مسیح نینگ ظهوری برله
بجا کاکانی معلوم بولدی. وینه انجیلدین معلوم
دورکه عیسی مسیح بو دنیا آفریده بولماسدین
ایلکاری خدانینگ حضوریدا ایردی. وینه بر
پیغمبر ایتادور: «انینگ چیقیشی قدیم دین و ازل
نینگ کونلاریدین دور»: ینه معلوم دورکه مسیح
عیسی ابدالابداقی قالادور. بو پیغمبر نینگ سوزی
برله انینگ سلطنتی ابدغجه کون بیلان آیدیک
باقی بولور و داود نینگ تختیدا پادشاه لیقیدا سلطنتی
نینگ زیاده بولماقغه و سلامتیگا نهایت بولماس

دېكان سوز توغرا كلاس دور . پس پيغمبرلار نينىك
و انجيل نينىك سوزلار يكا قايلاب حضرت عيسى
مسيح اولوغ كاهن دور .

بىز بو دنيانى سياست بىلان مسخر قىلغان
بر نچه آدم لار نينىك قىلغان ايشلارى و توتقان
يول لارنى يوقارى اوقوب كوردوك . ايمدى
عيسى مسيح نينىك يول لار يغه قايلاساق بولار نينىك
فرقنى كورورمىز . حضرت عيسى عاميلار كا تعليم
بردى قرانكغولوقداكى خلققه نور كورساتيب غمكىن
لار كا تسلى بريب و كونكلى سينوق بولغانلار غه
شفا برور ايردى شيطان كوچى بىلان كناه غه توتولغان
اسيرلارنى آزاد قىلدى ازىقانلارنى يولغه سالدى
كناه و عصيان يوكى نينىك استيدا اينىلسكانلارنى
خلاص قىلدى آرام تاپماغانلار غه آرام بريب كور

لارغه كورما كليك كاسلارغه انكلاماغلیق و
مجنونلارغه صحت لیك ضعیف لار كا قوت و
اولوكلار كا حیاتلیق برور ایردی. هیچ كمرسه
مسیح عیسی ديك زحمت تارتقانلارغه یاردم
برماكان دور. تولا عالم لار چیرایلیق سوزلارنی
تاپیب تعلیم بریب ایتادور لیکن اوزی بركان تعلیمیکا
موافق ایشلارنی قیلمایدور. اینك اوچون بر تمثیل
بار دور كه ملانینك ديكانی نی قیل قیلغانی نی قیلما.
اما حضرت عیسی انداغ ایماس ایردی. خلققه قانداغ
تعلیم بركان بولسه اوزی هم شونداغ قیلور ایردی
چونكه صبر تحمل برله خطا قیلغان شاگردلاریغه
و نادان عامیلارغه نصیحت قیلیب تعلیم برور
ایردی و اول هر طریقّه ایشلاردا منكا ایركاشینكلار
دیر ایردی.

اولوم دىن حەكم دىن و جەننەم دىن قورققۇچىلارغە
 انجىل نىنەك خوشخەبرىنى وعظ ايتىپ آسمانداكى
 خەدايمىزنى مەختەلىك بىر اتامىزدىك اولارغە
 كورساتى عىسى مەسىح تىرك دىنيا بولوب دار نىنەك
 زەختلىك يولىنى مانەكەدى. اما بولەك آدم لارغە
 زەخت يەتكوزماس ايردى. ھەمە زەختنى اوزىكا
 الدى. بولەك آدم لار نىنەك قانىنى توكەمەي اوز
 جانىنى فەدا قىلماق اوچون بىردى. اوزى نىنەك
 شا كىردلارغە و تەبەئەت قىلغۇچىلارغە شونداغ
 قىلىنەكلەر دىب ايتور ايردى. كىناھ بىرلە و آدم
 لار نىنەك توكولەكەن قانىدىن مەردار بولغان دىناغە
 عىسى مەسىح خەدانىنەك مەرحەتى و سەلەجىنى الەب
 كەلىپ دور. انىنەك يورەكەن يول لارىدا
 كىرە كىرە آدم لار و توب توب بىللەر تەلەمەيدىن

برکت تاپیب خوش بولوب دورلار. انینک قدمی
 هر اویکا یتسه اول اویکا برکت بولوب دور.
 عاصی و کناه کارلار توبه استغفار قیلیب عفو
 تاپیب دورلار. هر یرده سلامت نینک امیری
 یعنی مسیح عیسی یورکان بولسه اول یرکا
 خوشلوق و برکت یتیب دور.

سیدنا عیسی همه پیغمبرلار نینک امیری دور
 اولوغ کاهنلار نینک اولوغی و پادشاهلار نینک
 پادشاهی دور. انکا اطاعت قیلیب پروی لیک
 قیلیب اوزومیزنی تاپشوروب بجان دل خدمتی نی
 بجا کاتور کایمیز. انینک آسمان دین یانیب کلما کیکا
 منتظر دورمیز اول وقت مسیح عیسی حکم
 قیلیب دوشمنلارینی دوزخقه سزاوار قیلور.
 اوز بندهلاریکا رحم عنایت کورساتیب وعده

لاریکا موافق اوز پادشاه لیتیغه کیر کوزور. اندین
 حضرت عیسی نینگ یانیدا توروب خدای تعالی
 نینگ حضوریدا ساکن بولوب مقدس فرشته لار
 برله ابدالابد خوشحال لیتیدا راحت و همیشه فراغت
 قیلورمیز و ابدغچه قدر تلیک واحد خداغه همه
 وقت حمد و شکر ایتورمیز چونکه عیسی
 مسیح نی بیز لار کا برکان دور.
 آمین.

